

Старо ли е изкуството

Хиляди и хиляди години, преди човѣчеството да познава металитѣ, когато домашните животни не били познати, и на никого не идвало на умъ да обработва земяка; когато човѣкъ не се същалъ да си построи една склонена колибка, едничкото място, гдето той можелъ да се подслони и прекара по-спокойно, това били пещерите. Непоносимиятъ студъ, вилнѣещиятъ снѣжни бури често го заковавали на едно място, и той не смѣялъ да се покаже навънъ отъ тия подземия. И ако при тѣзи условия липсвала и храна, нашиятъ далеченъ прадѣдъ билъ измъжванъ не само отъ непоносимия студъ, но и отъ продължителенъ гладъ. Да бѣше само това, както и да е. Въ такива моменти, когато той се чуди, какъ да се затопли, какъ и кѫде да намѣри храна, свирепи плътояди (грамадните пещерни мечки, хиените, вѣлцитите, лъзовете и пр.) го изненадвали като неканени гости. Измръзналъ и измъжванъ отъ глада, той билъ заставенъ да води неравна борба съ тия звѣрове, да употребява усилия да ги прогони, за да запази себе си и своите близки. И не веднажъ въ тази неравна борба той ставалъ жертва.

Мъченъ и тежъкъ билъ животъта на пещерния човѣкъ; колко малко радости ще да е ималъ той, когато на всѣка крачка вижда опасности, страдания и лишения!...

Изтичать хиляди, десетки хиляди години отъ тогава. Всичко се забравя, и ние виждаме, че тамъ гдето нѣкогашниятъ човѣкъ се е гушиль въ тѣмните, влажни и студени зандани, днесъ наблизу възникватъ селища съ удобни жилища, въ които се прекарва спокоенъ животъ, или се издигатъ грамадни градове, въ които про-